

OHCHR

22.8.2025

Kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning
jorge.araya@un.org

Avslutande anförande för den offentliga dialogen om Finlands första rapport till CRPD-kommittén

Detta dokument innehåller anmärkningar av det finska människorättscentret (HRC¹, NHRI) till kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning / 33:e sammanträde (11–29 augusti 2025).

Om du har flera frågor eller behöver mer information kan du kontakta oss på adressen info@ihmisoikeuskeskus.fi.

¹ Människorättscentret representerar Finlands nationella institution för mänskliga rättigheter (NHRI) i internationellt NHRI-samarbete och i andra internationella och europeiska samarbeten som gäller mänskliga rättigheter.

NHRI består av människorättscentret, dess pluralistiska människorättsdelegation med 39 medlemmar och justitieombudsmannens kansli. Institutionen följer FN:s Parisprinciper, och det globala organet för nationella människorättsinstitutioner (GANHRI) ackrediterade den med A-status 2014, 2019 och 2025.

Ärade ordförande, bästa medlemmar i kommittén, kollegor och vänner,

Vi vill upprepa några av de farhågor som vi uttryckte tidigare och kommentera några av svaren från regeringens representanter.

Det har tagits betydande steg bakåt i tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i Finland. Dessa omfattar begränsningar av det sociala skyddet och socialvårdstjänster som skulle göra det möjligt för dessa personer att leva självständigt i sina kommuner och åtnjuta samma rättigheter som alla andra. Dessutom har möjligheterna för personer med funktionsnedsättning och deras organisationer att delta i beslutsfattande och förespråka sina rättigheter minskat.

Trots regeringens ståndpunkt är vi övertygade om att ett av de viktigaste orsakerna till den senaste översynen av tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice var de förutsebara kostnaderna för de äldsta åldersgruppernas servicebehov. Det kommer att leda till negativa konsekvenser för äldre personer med funktionsnedsättning som inte beviljas funktionshinderservice. Hemtjänster och boendetjänster som bygger på socialvårdslagen uppfyller inte deras behov. Dessutom har tillgången till väsentliga tjänster såsom stöd för närståendevård, hemvård och serviceboende med dygnetruntomsorg minskat drastiskt under de senaste åren, trots att antalet äldre har ökat. I och med att tjänsterna har skalats ner till grundläggande och medicinsk vård har andra behov försumrats, såsom social delaktighet, kognitivt stöd, hushållssysslor, utträttandet av ärenden och utomhusaktiviteter.

Vi vill rätta en del av den information som presenterades här igår. Det hävdades att de ytterligare positioner som parlamentet beviljade Finlands nationella institution för mänskliga rättigheter 2019 anvisades för arbetet med internationella människorättskonventioner, och att detta också skulle gynna den oberoende övervakningsmekanismen för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I själva verket fick de specifikt i uppdrag att arbeta med äldre personers rättigheter på grund av den nationella krisen inom äldreården. De var inte avsedda för övervakningsmekanismen.

Som det påpekades här igår, utsåg social- och hälsovårdsministeriet en uppföljningsgrupp för att stärka kunders och patienters självbestämmanderätt hösten 2024. Detta gjordes i enlighet med regeringsprogrammet. Vi vill dock påpeka att regeringen strax efter utnämningen beslutade att inga medel skulle anslås till gruppen. Till följd av detta kan gruppen inte utarbeta och lägga fram lagstiftningsförslag.

Människorättscentret anser att regeringens svar på den snabba och allvarliga försämringen av verksamhetsförhållandena för det civila samhällets organisationer är otillräckliga. En av regeringens representanter uppgav att nedskärningarna i finansieringen av icke-statliga organisationer var nödvändiga för att balansera ekonomin och se till att organisationerna kunde verka självständigt med privat finansiering. Vi vill understryka att de snabba och oförutsägbara nedskärningarna uttryckligen förhindrar en kontrollerad omorganisering av civilsamhällets organisationer.

Åtstramningsåtgärderna och bristen på främjande politik försämrar ställningen av personer med funktionsnedsättning. Vi anser att regeringens representanter inte har övertygat oss om att situationen kommer att förbättras, utan har nöjt sig med att upprepa samma politiska argument som har använts för att rättfärdiga bristerna i till exempel socialservicen, omständigheterna för organisationer för personer med funktionsnedsättning, den sociala tryggheten och sysselsättningen.

Tack. Vi ser fram emot kommitténs rekommendationer.